

Št. točk iz kolokvijev: _____

Št. točk na izpitu: _____

SKUPAJ: _____

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
(MAREC 2004)

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: REDNI - IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

V šolskem letu 2003/2004 SEM – NISEM opravljal-a kolokvijev.

*Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnat**. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemom izpita in negativno oceno. **VELIKO USPEHA!***

-
1. **Prenočevanje v hotelih se je letos zelo podražilo, zato se turisti raje odločajo za najem prikolic. Z ustreznima grafikonoma prikažite, kaj se je zgodilo s ponudbo in povpraševanjem na obeh trgih. Natančno označite spremembe!** (5 točk)

Slika 1:

Slika 2:

Hoteli:

Krivulja povpraševanja se ne premakne, krivulja ponudbe se premakne levo navzgor. Ravnotežje se vzpostavi pri višji ceni in manjši količini.

Prikolice:

Zaradi zunanjih vzrokov (prehoda gostov iz hotelov v prikolice) se poveča povpraševanje. Krivulja povpraševanja se premakne desno navzgor. Cena najema prikolic se poviša, ravno tako tudi količina prikolic.

-
2. **V podjetju verjamejo, da lahko povečajo dobiček, če povečajo prihodke. Če je cenovna elastičnost povpraševanja 0.88, bi morali v podjetju:** (4 točke)

- a) povečati ceno proizvoda.
- b) zmanjšati ceno proizvoda.
- c) zmanjšati ceno za 88 procentov.
- d) pustiti ceno nespremenjeno.

Ker je elastičnost povpraševanja pozitivna, se prihodki podjetja povečajo, če podjetje poviša ceno. V podjetju verjamejo, da lahko povečajo dobiček, če se povečajo prihodki, zato mora podjetje povečati ceno. Pravilni odgovor je a.

3. **Obkrožite pravilne trditve:**

(4 točke)

- a) Če je križna elastičnost dveh dobrin večja od nič, torej $E_{X, P_Y} > 0$, sta dobrini substituta.
- b) Če je križna elastičnost dveh dobrin večja od nič, torej $E_{X, P_Y} > 0$, sta dobrini komplementarni dobrini.
- c) Če je dohodkovna elastičnost dobrine X večja od nič, torej $E_{X, M} > 0$, je dobrina inferiorna.
- d) Če je dohodkovna elastičnost dobrine X večja od nič, torej $E_{X, M} > 0$, je dobrina normalna.

Rešitev a in d. Knjiga str.:111

4. **Predpostavite, da je cenovna elastičnost povpraševanja neskončna. To pomeni:**

(4 točke)

- a) če povečate ceno za 1%, se bodo prihodki povečali.
- b) če povečate ceno za 1%, bodo prihodki ostali enaki.
- c) če povečate ceno za 1%, se bodo prihodki zmanjšali na nič.
- d) če povečate ceno za 1%, bo dobiček narasel za 1%.
- e) nobena od zgornjih trditev ni pravilna.

Če je cenovna elastičnost povpraševanja neskončna, je krivulja povpraševanja kar vodoravna premica. Če se cena poveča nad to ceno, prihodki podjetja padejo na nič. Odgovor c je pravilen.

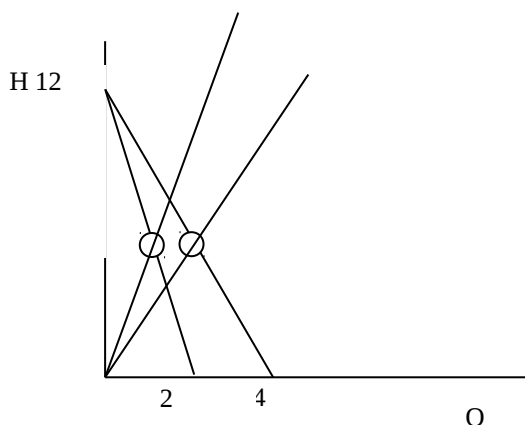
5. **Velikost koristnosti, ki jo Maticu daje potrošnja različnih količin hrane (H) in obleke (O), lahko opišemo z enačbo $U(H,O)=HO$. Predpostavite, da je cena enote hrane 1, cena enote obleke pa 3 denarne enote. Matic vsak teden za hrano in obleko nameni 12 denarnih enot svojega dohodka.**

- a) **Koliko enot hrane in obleke bo Matic trošil v ravnotežju, če maksimizira koristnost? Kaj pa, če se cena obleke poviša na 6 denarnih enot, medtem ko cena hrane in Maticev dohodek ostaneta nespremenjena?** (5 točke)

Izračun:

$$\begin{aligned} p_H &= 1 \\ p_O &= 3 \\ MU_O/MU_H &= p_O/p_H \\ H/O &= 3 \\ 12 &= p_H \cdot H + p_O \cdot O \\ 12 &= 3O + 3O \\ O &= 2 \\ H &= 6 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} p_H &= 1 \\ p_O &= 6 \\ H/O &= 6 \\ 12 &= H + 6O \\ 12 &= 12O \\ O &= 1 \\ H &= 6 \end{aligned}$$

- b) **Narišite premico proračunskih omejitev, ravnotežje in pa dohodkovno-potrošno krivuljo (ICC) pred in po spremembi cene obleke.** (3 točke)

Slika: Rešitev zgoraj

-
6. Podjetje Bencinska črpalka deluje na popolno konkurenčnem trgu tako, da maksimizira dobiček ($P=MC$). Pri sedanji proizvodnji v podjetju je funkcija povprečnih celotnih stroškov (ATC) padajoča, funkcija povprečnih spremenljivih stroškov (AVC) pa naraščajoča. Kaj se bo z omenjenim podjetjem zgodilo na dolgi rok? Kaj pa na kratki rok? Utemeljite z grafom in razložite! (5 točk)

Slika:

Utemeljitev:

Slika 6.3 na str.:139 v knjigi. Vemo, da imata AVC in ATC minimum v svojem sekališču s krivuljo MC. ATC torej levo od sekališča pada, medtem ko AVC desno od sekališča narašča. ATC pada, AVC pa narašča torej na odseku MC, kjer je cena P manjša od minimuma ATC in večja od minimuma AVC. Pri takšni ceni podjetje na kratki rok obratuje, saj so stroški obratovanja nižji od fiksnih stroškov, na dolgi rok pa izstopi iz panoge, saj deluje z negativnim dobičkom.

-
7. Opišite razliko med podjetnikom, lastnikom podjetja in managerjem. (5 točk)

Knjiga str. 178

-
8. S sliko in besedami opišite odnos med povprečnim in mejnim produktom proizvodnjega dejavnika, na primer dela! (5 točk)

Slika:

Utemeljitev:

Knjiga str. 138

-
9. Producerska funkcija podjetja X ima obliko $Q(K,L) = K^a L^b$. Kakšne donose obsega dosega podjetje glede na vrednosti a in b ? Izračunajte še $MRTS_{LK}$ za to producersko funkcijo. (5 točk)

Izračun:

$$Q(tK, tL) = t^{a+b} Q(K, L)$$

$a+b > 1$ naraščajoči

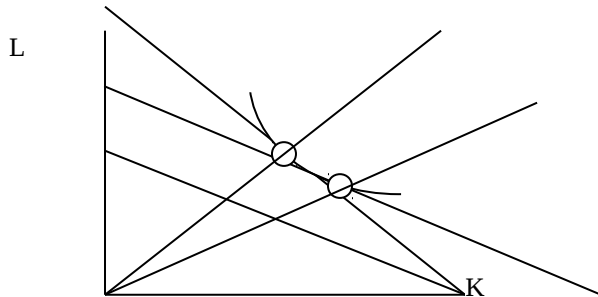
$= 1$ konstantni

< 1 padajoči

$$MRTS_{L/K} = (a/b) * (L/K)$$

10. Podjetje v proizvodnji dobrine A uporablja dva proizvodnja dejavnika, delo in kapital. Zaradi razvoja države je prišlo do dolgoročnega povišanja stroškov dela za polovico. Grafično prikažite, kako se je sprememba izrazila na krivulji razvoja tega podjetja. Natančno narišite okoliščine pred spremembo in po njej in pazite na pravilno označbo grafa. (5 točk)

Slika:

11. Državni organi so monopolistu naložili plačilo pavšalnega davka v višini 100 denarnih enot (pavšalni davek je tisti, ki ni odvisen od obsega proizvodnje). Predpostavljamo, da je bila panoga pred uvedbo davka v dolgoročnem ravnotežju? (3 točk)

➤ Obkrožite pravilni odgovor!

- a) Cena in količina in dobiček se bodo zmanjšali.
 b) Cena in količina se bosta zmanjšali, dobiček pa se ne bo spremenil.
c) Cena in količina se ne bosta spremenili, dobiček pa se bo zmanjšal.
 d) Cena in količina se bosta povečali, dobiček se ne bo spremenil.
 e) Cena se bo povečala, količina in dobiček pa se bosta zmanjšala.

➤ Kaj bi se zgodilo, če bi šlo za davek v višini 10 denarnih enot na vsako proizvedeno enoto? (3 točk)

- a) Cena in količina in dobiček bi se zmanjšali.
 b) Cena in količina bi se zmanjšali, dobiček pa se ne bi spremenil.
 c) Cena in količina se ne bi spremenili, dobiček pa bi se zmanjšal.
 d) Cena in količina bi se povečali, dobiček se ne bi spremenil.
e) Cena bi se povečala, količina in dobiček pa bi se zmanjšala.

Glej: Zbirka vaj str 77, naloga 6.

12. Podjetji A in B sta edini lastnici pomembnega patenta. Tržno povpraševanje po proizvodih prikazuje krivulja $Q=53-P$. Celotne stroške obeh podjetij lahko opišemo z enačbo $TC_i=5Q_i+10$, $i=1,2$. Izračunaj Cournotovo ravnotežje in dobiček obeh podjetij, če si konkurirata s količino! (6 točk)

Slika:

Izračun:

$$Q_1+Q_2=53-P$$

$$PI_1=P*Q_1-TC_1=(53-Q_1-Q_2)Q_1-5Q_1-10$$

$$dPI_1/dQ_1=0=53-2Q_1-Q_2=0$$

$$Q_1=Q_2$$

$$P=21, Q=16, PI=246$$

---

13. Ustrezno dopolni. Model popolne konkurence običajno opredelimo s štirimi predpostavkami: (4 točke)

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

knjiga!

---

14. V usnjarski industriji nastopa večje število identičnih podjetij. Enačba dolgoročnih stroškov posameznega podjetja je dana z enačbo $LTC = 0.01 Q_i^2 - Q_i + 100$. Tržno povpraševanje po proizvodih v panogi opisuje enačba $Q = 1.000.000 - 500.000 \cdot P$. Določite, kolikšna je cena in koliko podjetij deluje na trgu v dolgoročnem ravnotežju? (5 točk)

Slika:

Izračun:

$ATC = 0.01Q - 1 + 100/Q$
Min ATC $\rightarrow Q = 100$
 $ATC = P = 1 - 1 + 100/100 = 1$
 $QT = 500000$
 $N = 5000$

---

15. S pomočjo slike utemeljite model vodenih cen! Prikažite, kako vodilno podjetje v panogi izbere optimalni obseg proizvodnje in kako se temu prilagodijo ostala podjetja (sledilci). Sam postopek tudi na kratko opišite. (5 točke)

Slika:

Razlaga:

KNJIGA!

---

16. Obveznica, ki zapade čez eno leto, ima trenutno tržno vrednost 950 denarnih enot. Višina obresti konec leta je 100 denarnih enot.

a) Glavnica znaša 1000 denarnih enot. Izračunajte donosnost obveznice! (5 točke)

$$1100/(1+r) = 950 \quad r = 0.16$$

b) Opredelite notranjo stopnjo donosa vrednostnega papirja!

(3 točke)

Notranja stopnja donosa je stopnja donosa, pri kateri je $NPV = 0$.

---

17. Trg dela zdravstvenih delavcev sestavlja funkciji povpraševanja $L=1000-2w$ in ponudbe $L=-200+4w$. Na trgu deluje sindikat, ki s svojo monopolno močjo vpliva na raven zaposlenosti in višino mezde zdravstvenih delavcev. (Vse tri slike lahko nadomestite z eno, če na njej vse pregledno označite.)

a) Kakšna bo raven zaposlenosti in kolikšna bo mezda, če želi sindikat doseči največjo zaposlitev? (2 točki)

Slika:

Izračun:

$$1000-2w=-200+4w$$
$$w=200, L=600$$

b) Kakšna bo raven zaposlenosti in kolikšna bo mezda, če se bo sindikat odločil za maksimizacijo skupnega plačila za zaposlene? (3 točke)

Slika:

Izračun:

$$w=500-0.5L$$
$$MR=500-L=0$$
$$L=500$$
$$W=250$$

c) Kakšna pa bo raven zaposlenosti in kolikšna bo mezda, če želi sindikat doseči največjo ekonomsko rento za vsakega zaposlenega? (3 točke)

Slika:

Izračun:

$$MR=AE$$
$$50+1/4L=500-L$$
$$L=360$$
$$W=320$$

18. Dve podjetji (A in B) nameravata hkrati vstopiti na pomemben trg. Odločiti se morata, po kakšni ceni bosta prodajali svoj izdelek. Lahko se odločita za ceno 140SIT ali pa za 150SIT. Pri tem morata upoštevati ravnanje nasprotnega podjetja. Če se obe podjetji odločita za ceno izdelka $P=140\text{SIT}$, obe podjetji realizirata dobiček v znesku 1200SIT, če se obe podjetji odločita za ceno izdelka $P=150\text{SIT}$, realizirata dobiček v znesku 2000SIT, če se eno od podjetij odloči za ceno 140SIT, drugo pa za 150 SIT, realizira podjetje s ceno 140SIT dobiček 2900SIT, podjetje s ceno 150 SIT pa dobiček 1100 SIT.

a) Narišite matriko plačil!

(3 točk)

		B	
		140	150
A	140	1200,1200	2900,1100
	150	1100,2900	2000,2000

KNJIGA Primer 10.2 str.: 224

b) Ima katero od podjetij dominantno strategijo? Če jo ima, jo napišite! Kje se vzpostavi ravnotežje?

(5 točk)

Dominantna strategija za obe podjetji je 140 sit. Ravnotežje se vzpostavi v 140, 140 oziroma v 1200,1200